

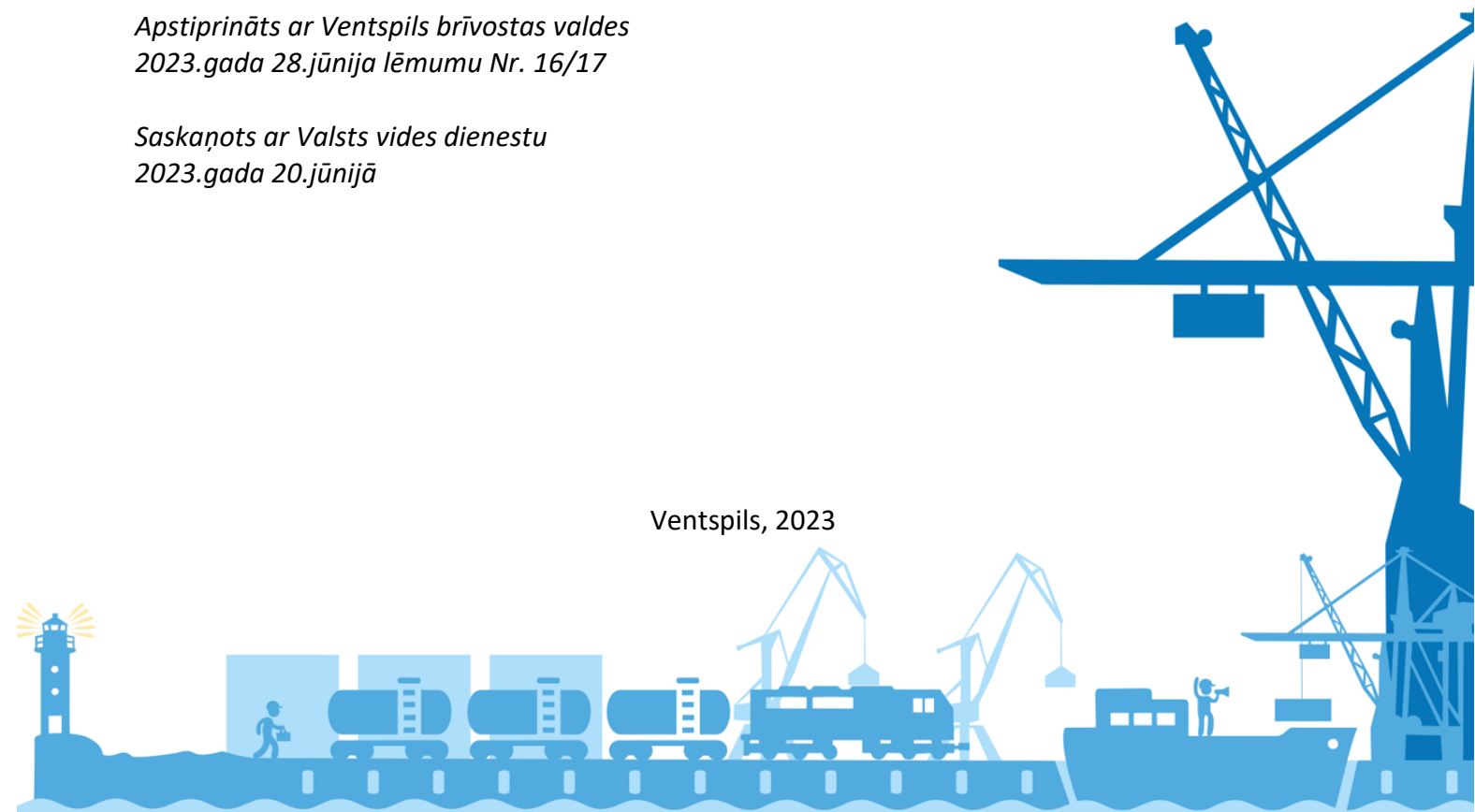

Kuģu atkritumu apsaimniekošanas plāns Ventspils brīvostā

*Apstiprināts ar Ventspils brīvostas valdes
2023.gada 28.jūnija lēmumu Nr. 16/17*

*Saskaņots ar Valsts vides dienestu
2023.gada 20.jūnijā*

Ventspils, 2023

Saturs

Nr.	Sadaļas nosaukums	Lpp.
	Plānā izmantotie termini un skaidrojums	4
	Ievads	6
1.	Starptautisko un Latvijas normatīvo aktu īss apraksts atkritumu nodošanas, pieņemšanas un apsaimniekošanas jomā	7
2.	Apsaimniekojamo kuģu radīto atkritumu un kravas pārpalikumu veidi un apjomi, metodes atkritumu apjoma noteikšanai	10
2.1.	Pārkrautās kravas Ventspils ostā	10
2.2.	Ventspils brīvastā ienākošo kuģu skaits un tips	12
2.3.	Kuģu radīto atkritumu veidi Ventspils brīvastā	12
2.4.	Esošie un prognozējamie kuģu radīto atkritumu apjomi Ventspils brīvastā	13
3.	Kuģu radīto atkritumu un kravas pārpalikumu pieņemšanas un apsaimniekošanas kārtība	15
3.1.	Informācija par licencēto atkritumu pieņēmēju un apsaimniekotāju pieņemšanas un apsaimniekošanas iekārtām	15
3.2.	Sadarbība starp ostā ienākošajiem kuģiem, atkritumu pieņēmēju, piestātņu un terminālu lietotājiem un citām ieinteresētajām pusēm	18
3.3.	Atkritumu nodošanas kārtība	19
3.4.	Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas iekārtas un aprīkojums	20
3.5.	Atkritumu attīrīšanas iekārtu raksturojums	21
3.5.1.	Atkritumu attīrīšanas iekārtu noslogojuma patiesā apmēra noteikšanas metode	21
3.6.	Atkritumu priekšapstrāde un tam nepieciešamais aprīkojums	22
3.7.	Atkritumu apstrāde un apglabāšana	22
4.	Informācijas aprites kārtība	22
4.1.	Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas un apsaimniekošanas uzskaites kārtība, kā arī pārskatu sagatavošanas un informācijas aprites kārtība	22
4.2.	Kārtība, kādā ziņo par atkritumu pieņemšanas iekārtu neatbilstību	22

5.	Izmaksu aprēķins un samaksas kārtība	24
5.1.	Samaksa par kuģu radīto atkritumu pieņemšanu	24
5.2.	Atkritumu apsaimniekošanas izmaksas krastā	24
6.	Atbildīgās personas par atkritumu plāna ieviešanu uz izpildi	25
6.1.	Plāna ieviešana un papildināšana	25
6.2.	Plāna ievērošanas kontrole	25
6.3.	Organizāciju un personu kontaktinformācija, kas atbildīgas par plāna ieviešanu un izpildi	26
PIELIKUMI		
1.Pielikums – Atkritumu nodošanas kvīts		
2.Pielikums – Pārskats par kuģu atkritumu pieņemšanu		
3.Pielikums - Informācija par pasīvi izzvejoto atkritumu apjomu un daudzumu		
4.Pielikums – Ziņojums par kuģu radīto atkritumu pieņemšanas iekārtu neatbilstību		
5.Pielikums – Ventspils ostas piestātņu karte		

Plānā izmantotie termini un skaidrojums

Ostas atkritumu pieņemšanas iekārtas – jebkuras stacionāras, peldošas vai pārvietojamās iekārtas, kuras var uzņemt kuģu radītos atkritumus un kravu pārpalikumus.

Sanitārā maksa - netiešā maksa, kuģi netiešo maksu maksā neatkarīgi no tā, vai tie izmanto vai neizmanto ostas atkritumu pieņemšanas iekārtas.

Kuģa BT – kuģa kopējās ietilpības rādītājs, kas noteikts saskaņā ar 1969.gada Starptautisko konvenciju par kuģu tilpības mērīšanu un uzrādīts Starptautiskajā tilpības apliecībā.

Kuģu aģents – pārstāv pilnvarotāja (kuģa īpašnieka, kuģa operatora, kapteiņa vai citas par kuģi atbildīgās juridiskās vai fiziskās personas) intereses atbilstoši tās noteiktajam pilnvarojumam ostās. Kuģa aģentēšanu veic komercsabiedrība, kas pilnvarotāja vārdā un interesēs kārtoti ar kuģa ienākšanu un pārvietošanos ostā un izešanu jūrā saistītās kuģa lietas, veic kuģa aprūpi ostā un citas darbības pilnvarotāja noteiktajā apjomā.

Kuģu atkritumi – visi atkritumi, ieskaitot kravu pārpalikumus, kuri rodas kuģa ekspluatācijas un kravas operāciju laikā un uz kuriem attiecas 1973.gada Starptautiskās konvencijas par piesārņošanas novēršanu no kuģiem un tās 1978.gada protokola jaunākajā redakcijā (turpmāk – MARPOL konvencija) I, II, IV, V un VI pielikums, kā arī pasīvi izzvejoti atkritumi. Kuģu atkritumi uzskatāmi par atkritumiem Atkritumu apsaimniekošanas likuma izpratnē.

Kravu pārpalikumi – jebkuru kravas materiālu atliekas uz kuģa, kas paliek uz klāja, kravas tilpnēs vai tvertnēs, ieskaitot iekraušanas un izkraušanas pārpalikumus un noplūdes vai nobirumus sausā vai mitrā veidā vai ierautus mazgāšanas ūdenī, izņemot kravu putekļus, kas paliek uz klāja pēc slaucīšanas, vai kuģa ārējo virsmu putekļus.

Pasīvi izzvejoti atkritumi – zvejas darbību laikā tīklos savāktie atkritumi.

Naftas atkritumi - visi naftas produktu saturošie atkritumi, saskaņā ar MARPOL 73/78 I pielikumu, tai skaitā naftu saturoši nosēdumi, sateču ūdeņi, kas sajaukušies ar eļļām un smērvielām, kas rodas kuģa ekspluatācijas rezultātā.

Balasta ūdeņi – ūdeņi, ko kuģis uzņēmis balasta tankos, kravas tankos vai citās šiem mērķiem paredzētās tilpnēs kuģošanas nodrošināšanai.

Ķīmiskie atkritumi - visi šķidro kaitīgo vielu saturoši atkritumi, saskaņā ar MARPOL 73/78 II pielikumu.

Notekūdeņi - visu veidu notekūdeņi, tai skaitā sadzīves notekūdeņi saskaņā ar MARPOL 73/78 IV pielikumu.

Sadzīves atkritumi – visi uz kuģa radušies pārtikas, sadzīves un kuģa ekspluatācijas atkritumi saskaņā ar MARPOL 73/78 V pielikumu.

Tilpņu mazgājamo ūdeņu – visu veidu kravas tilpņu ūdeņi, kas sajaukušies ar naftu vai naftas produktiem, balasta tilpņu vai citu tilpņu mazgāšanas procesā.

Ostas akvatorija – ostas ūdeņi, kas atrodas MK apstiprinātajās Ventpils brīvostas robežās.

Piesārņoto ūdeņu savācēju kuģis – specializēts kuģis ostā, kas paredzēts naftas atkritumu un saimniecisko notekūdeņu pieņemšanai no kuģiem.

Naftas atkritumu savācēju kuģis - specializēts kuģis ostā, kas paredzēts uz ūdens virsmas esošo naftas saturošu produktu un peldošu mazgabarīta priekšmetu savākšanai.

Mazie kuģi – kuģis, kura bruto tilpība saskaņā ar kuģa tilpības apliecību ir mazāka par 200 GT.

Kolektors – krasta iekārta, kurā tiek novadīti saimnieciskie notekūdeņi.

Saīsinājumu skaidrojums:

HELCOM Helsinku komisija

IMO Starptautiskā jūrniecības organizācija (International Maritime Organization)

GISIS	Global Integrated Shipping Information System
KSD	Kuģu satiksmes dienests
MARPOL 73/78	1973.gada Starptautiskā konvencija par piesārņojuma novēršanu no kuģiem un tās 1978.gada protokols
MK	Ministru kabinets
VBP	Ventspils brīvostas pārvalde
KRVP	Kurzemes Reģionālā vides pārvalde
VVD	Valsts vides dienests
VVD KRVP PKD JPS	VVD KRVP Piesārņojuma kontroles daļas Jūras piesārņojuma sektors
PŪS	Piesārņoto ūdeņu savācēju kuģi
NAS	Naftas atkritumu savācēju kuģi

Ievads

Saskaņā ar „Ostu likumu” un 2022.gada 22.marta MK noteikumiem Nr.193 „Kuģu atkritumu pieņemšanas kārtība un kuģu atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtību” Ventspils brīvostas pārvalde organizē kuģu atkritumu apsaimniekošanu, ņemot vērā ostā ienākošo kuģu tipu, izmērus un tilpumu, radīto atkritumu daudzumu un veidu, kā arī ostas ģeogrāfisko stāvokli, lai nepieļautu kuģa dīkstāvi un aizkavēšanu ostā. Kravas pārpalikumu apsaimniekošanu nodrošina kravas nosūtītājs vai pieņēmējs. Kuģu radītos atkritumus, piesārņotos ūdeņus un kravas pārpalikumus pieņem un turpmāk apsaimnieko ostas pārvalde un/vai komercsabiedrības. Ventspils brīvostas pārvalde ir atbildīga par kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāna izstrādi.

Plāna mērķis ir noteikt kārtību, kādā kuģi un ostas struktūras un uzņēmumi, kas minēti šajā plānā, veiks darbības ar kuģu radītajiem atkritumiem. Plāns definē ostas atkritumu apsaimniekošanas mērķus, maksājumu sistēmu, kas izveidota, lai ostā sekmīgi funkcionētu kuģu radīto atkritumu savākšanas sistēma, kā arī organizatorisko struktūru, kā arī iesaistīto pušu pienākumus un atbildību.

Plāns attiecas uz visiem Ventspils brīvostā ienākošo kuģu radītiem atkritumiem un kravu pārpalikumiem, kurus saskaņā ar MARPOL 73/78 konvenciju ir aizliegts novadīt Baltijas jūrā.

Ostas uzņēmumu teritorijās to darbības rezultātā radušos atkritumu apsaimniekošana nav šī plāna kompetencē. Tos saskaņā ar noslēgtiem līguma nosacījumiem apsaimnieko paši uzņēmumi.

Ventspils brīvostas pārvaldes mērķi atkritumu apsaimniekošanas jomā ir:

- Nodrošināt efektīvu kuģu radīto atkritumu savākšanas sistēmu, kas neradītu kuģiem nevajadzīgas dīkstāves ostā un izmantotu mūsdienu prasībām atbilstošu tehnisko aprīkojumu;
- Nodrošināt videi draudzīgu pieņemto kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanu Ventspils brīvostā.

Mērķu īstenošana ļaus kuģiem Ventspils brīvostā izmantot atkritumu pieņemšanas iekārtas, tādejādi īstenojot vienkāršu un efektīvu atkritumu un piesārņoto ūdeņu savākšanu ostā, kā arī atbilstošu attīrīšanas iekārtu darbības nodrošināšanu, kas ir svarīgs priekšnoteikums Baltijas jūras vides aizsardzībai.

Plāns ir izstrādāts atbilstoši spēkā esošajiem starptautiskajiem un nacionālajiem normatīvajiem aktiem 5 gadu periodam. Ar šī plāna apstiprināšanu spēku zaudē 30.06.2021.gadā apstiprinātais „Ventspils brīvostas atkritumu apsaimniekošanas plāns”.

Kuģu radīto atkritumu apsaimniekošana ostā notiek saskaņā ar šo plānu. Plāns tiek publicēts Ventspils brīvostas mājas lapā – www.portofventspils.lv

1. Starptautisko un Latvijas normatīvo aktu īss apraksts atkritumu nodošanas, pieņemšanas un apsaimniekošanas jomā

1973.gada **MARPOL 73/78** konvencija ar 1978.gada protokola labojumiem mērķis ir kuģa normālas darbības laikā notiekošo piesārņojošo vielu noplūdes jūrā novēršanai. Latvija MARPOL 73/78 konvenciju ir ratificējusi 1992.gadā. Konvencija uzliek par pienākumu nodrošināt ar naftas produktiem piesārņotu ūdeņu pieņemšanu no kuģiem un attīrīšanas iekārtu darbību ostās. Šādām iekārtām ir jābūt ar atbilstošu jaudu, lai nodrošinātu kuģa prasības un neradītu nevajadzīgu dīkstāvi ostā. Ja ostā ienākošam kuģim netiek nodrošināta piesārņoto ūdeņu nodošanas iespēja, kuģim ir tiesības par to ziņot IMO.

Konvencijai ir seši pielikumi, kas nosaka prasības darbībām ar sešiem dažādiem kuģu radīto atkritumu veidiem:

- I pielikums – Naftas produktus saturošu ūdeņu piesārņojuma novēršanas prasības;
- II pielikums – Kaitīgo šķidro vielu kravu pārpalikumu piesārņojuma kontroles prasības;
- III pielikums – Kaitīgo vielu pārpalikumu piesārņojuma, ko pārvadā iepakotā veidā, novēršanas prasības;
- IV pielikums – Kuģu radīto notekūdeņu piesārņojuma novēršanas prasības;
- V pielikums – Kuģu radīto cieto atkritumu piesārņojuma novēršanas prasības;
- VI pielikums – Kuģu radītā gaisa piesārņojuma novēršanas prasības.

Saskaņā ar MARPOL 73/78 Baltijas jūra ir izdalīta kā īpašs reģions, kur kuģiem jāievēro īpaši noteikumi un aizliegumi.

1992. gada Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzības konvencija (Helsinki Konvencija), kas stājās spēkā 2000.gada 17.janvārī ir starptautisks dokuments, kas attiecas uz Baltijas jūras vides aizsardzību. Helsinki konvencija ir starptautisks līgums, ar kuru dalībvalstis apņemas cīnīties pret Baltijas jūras piesārņošanu, tai skaitā, no sauszemes un kuģiem ar kaitīgām un ķīmiskām vielām. Dalībvalstis šīs konvencijas ietvaros ir apņēmušās sadarboties jūras vides monitoringa veikšanai, piesārņojuma novēršanai un avāriju seku likvidēšanai.

Helsinki konvencijas precīzāki risinājumi doti Helsinki Komisijas 1998.gada martā apstiprinātajā stratēģijā „Baltijas stratēģija par kuģu radītā piesārņojuma pieņemšanas iekārtām ostās un ar to saistītiem jautājumiem”, un **HELCOM rekomendācijās**. Ostām nozīmīgākās ir sekojošas rekomendācijas:

- **Rekomendācija 28E/10** nosaka vadlīnijas netiešās maksas jeb „no special fee” sistēmas ieviešanai attiecībā uz kuģu radīto naftas produktu saturošo atkritumu no mašintelpām novadīšanu ostu pieņemšanas iekārtās. Katram kuģim ienākot ostā ir pienākums maksāt par šo atkritumu nodošanu, uzglabāšanu un pārstrādi, pat, ja tie konkrētajās ostas iekārtās netiek nodoti. Maksa par atkritumu pieņemšanu nav atkarīga no ostas pieņemšanas iekārtās novadīto atkritumu daudzuma, bet gan noteikta ņemot vērā kuģa izmērus. Ostām ir jānodrošina tādas atkritumu pieņemšanas iekārtas, kas spēj nodrošināt kuģu vajadzības, neradot dīkstāvi. Kuģu kapteiņiem ir jāpiesaka plānotā atkritumu novadīšana, norādot likvidējamo naftas produktu saturošo atkritumu daudzumu un sastāvu 24 stundas pirms plānotās novadīšanas. Katra kuģa maksai par atkritumu apsaimniekošanu ir jābūt zināmai. No kuģiem ievāktās atkritumu nodevas osta pārvalde drīkst izmantot tikai sekojošiem mērķiem:

- Ieguldījumiem stacionārās un mobilās atkritumu pieņemšanas iekārtās;

- Atkritumu pieņemšanas iekārtu darbību nodrošināšanai;
 - Šo iekārtu apkopes un remontu izmaksu segšanai;
 - Saņemto atkritumu pārkraušanas, apstrādes un noglabāšanas izmaksu segšanai.
- **Rekomendācija 23/1 nosaka**, ka kuģu kapteiņiem, kuriem ir jāiesniedz „Paziņojums par kuģa atkritumiem” jānosūta šis paziņojums ostas pārvaldei/ostas operatoram 24 h pirms ienākšanas nākamajā ostā Baltijas jūrā, bet ja tas tehniski nav iespējams, tad nosacījums jāizpilda līdz ko rodas paziņošanas iespējas.
 - **Rekomendācija 19/12 nosaka** ostas kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāna vadlīnijas.
 - **Rekomendācija 19/13 nosaka** vadlīnijas par pamatprincipiem, kā apieties ar kuģu radītajiem atkritumiem krastā:
 - Atkritumu apstrāde jāveic plānveidīgi un sistemātiski, jāsaņem atbilstošas atļaujas un jādarbojas kompetentu iestāžu pārraudzībā;
 - Atkritumu apsaimniekošanai un apjoma samazināšanai ir jābalstās uz plaši atzīto hierarhiju (atkritumu minimizēšana, atkritumu atkārtota izmantošana, videi nekaitīgu un drošu atkritumu apglabāšana);
 - Atkritumu daudzuma samazināšanā, apstrādē un apglabāšanā stingri jābalstās uz „labākajām pieejamām tehnoloģijām” un „videi labvēlīgākās pieejas principiem”;
 - Atkritumu pieņemšana un apstrāde ir jāuzskaita tādā veidā, lai nodrošinātu kompetento iestāžu informēšanu;
 - Ostām ir jānodrošina sašķirotu atkritumu frakciju pieņemšana no kuģiem tādā apjomā, kādu pieļauj vietējā atkritumu apsaimniekošanas sistēma. Vietās, kur no kuģiem par atkritumu pieņemšanu ņem maksu, sašķirotu atkritumu pieņemšana ir maksimāli jāveicina ar ekonomiskām metodēm.
 - Kuģu radīto atkritumu apstrāde un apglabāšana kopumā iekļaujama pārējā atkritumsaimniecībā. Kuģu radīto atkritumu atsevišķa apstrāde vai atkārtota izmantošana ir attaisnojama tikai īpašos gadījumos, piemēram, kādas kaitīgas vielas apdraud citu atkritumu attīrīšanu.
 - **Rekomendācija 22/3 attiecas** uz vienotu interpretāciju „Stratēģijai par kuģu radīto atkritumu pieņemšanas iekārtām ostās un ar to saistītiem jautājumiem” saskaņotas un efektīvas ieviešanas nodrošināšanai. Rekomendācijā ir precizēts, uz kuru kategoriju kuģu atkritumiem attiecas obligātās nodošanas prasība un noteikts „minimālais atkritumu daudzums attiecībā uz tiesībām paturēt atkritumus kuģa atiešanas brīdī”
 - **Rekomendācija 10/7 nosaka** vispārējas atkritumu pieņemšanas prasības.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/833 (2019. gada 20. maijs), ar kuru nosaka saglabāšanas un izpildes panākšanas pasākumus, kas piemērojami Ziemeļrietumu Atlantijas zvejniecības organizācijas pārvaldības apgabalā, groza Regulu (ES) 2016/1627 un atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2115/2005 un (EK) Nr. 1386/2007.

REGULA (ES) 2022/91 (2022. gada 21. janvāris), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2019/883 definē kritērijus, pēc kuriem nosaka, vai kuģis rada mazāku daudzumu atkritumu un apsaimnieko savus atkritumus ilgtspējīgā un vidi saudzējošā veidā.

REGULA (ES) 2022/92 (2022. gada 21. janvāris), ar ko nosaka noteikumus par to, kā piemērojama Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/883, ciktāl tā attiecas uz monitoringa datu metodikām un pasīvi izvejotu atkritumu ziņošanas formātu.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1069/2009 nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, kuri nav paredzēti cilvēku uzturam. Regula arī nosaka šo pārtikas atkritumu savākšanas, transportēšanas, uzglabāšanas, pārkraušanas, apstrādes un iznīcināšanas prasības.

MARPOL73/78 Konvencijas prasības attiecas tikai uz kuģu atkritumu pieņemšanu, bet ne uz to apstrādi. Tālāku atkritumu apsaimniekošanu Latvijā regulē **„Atkritumu apsaimniekošanas likums”**, kas nosaka, ka atkritumu apsaimniekošana veicama tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku dzīvība un veselība, kā arī personu manta. Atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi, tai skaitā:

- radīt apdraudējumu ūdeņiem, gaisam, augsnei, kā arī florai un faunai;
- radīt traucējošus trokšņus vai smakas;
- nelabvēlīgi ietekmēt ainavas un īpaši aizsargājamās teritorijas;
- piesārņot un piegružot vidi.

Likums nosaka, ka komersantam pirms attiecīgo darbību veikšanas jāsaņem Valsts vides dienesta atļauja atkritumu apsaimniekošanas darbībām. Atkritumu apsaimniekošanas atļaujās izvirzītās prasības nosaka 2011.gada 13.septembra MK noteikumi Nr.703 **„Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas atļaujas izsniegšanas un anulēšanas kārtību, atkritumu tirgotāju un atkritumu apsaimniekošanas starpnieku reģistrācijas kārtību, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību”**.

Darbības, kas saistītas ar naftas produktus saturošiem atkritumiem, reglamentē 2011.gada 21.jūnija MK noteikumi Nr.485 **“Atsevišķu veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtība”**. Noteikumi nosaka naftas produktu atkritumu apsaimniekošanas prasības. Noteikumu III sadaļā minēti aizliegumi ievadīt naftas produktu atkritumus iekšzemes ūdenstecēs, ūdenstilpnēs, pazemes ūdeņos, jūrā un kanalizācijas sistēmās, apglabāt, pēc naftas produktu atkritumu pārstrādes, radušos atlikumus tādās vietās, kas nav paredzētas šim nolūkam, apstrādāt naftas produktus tādā veidā, kas rada gaisa piesārņojumu, kas pārsniedz emisijas limitus, kas noteikti atļaujā A vai B kategorijas piesārņojošai darbībai, vai atļaujā gaisu piesārņojošo vielu emisijai no stacionārajiem gaisa piesārņojuma avotiem un sajaukt naftas produktus ar polihlorētajiem bifeniliem vai citiem bīstamajiem atkritumiem.

Noteikumi nosaka, ka naftas produktu atkritumu īpašnieks, kurš rada vairāk par 500 litriem naftas produktu atkritumu gadā, un naftas produktu atkritumu apsaimniekotājs radīto, saņemto un nodoto naftas produktu atkritumu daudzumu, kvalitāti, izcelsmi, atrašanās vietu un nodošanas un saņemšanas datumu reģistrē atbilstoši normatīvajiem aktiem par bīstamo atkritumu uzskaiti, identifikāciju, uzglabāšanu, iepakojšanu, marķēšanu un pārvadājumu uzskaiti.

2021.gada 18.februāra MK noteikumos Nr.113 **„Atkritumu un to pārvadājumu uzskaites kārtība”** ir apstiprināts, ka personas, kuras nodarbojas ar bīstamo atkritumu apsaimniekošanu, nodrošina bīstamo atkritumu uzskaiti īpašā žurnālā vai elektroniski saskaņā ar šo noteikumu 1.pielikumu. Personas, kuras nodarbojas ar bīstamo atkritumu apsaimniekošanu, uzglabā bīstamos atkritumus, ņemot vērā to bīstamību un daudzumu, tikai īpaši aprīkotās vietās apstākļos, kas nevar radīt kaitējumu videi, cilvēku veselībai un īpašumam. Bīstamos atkritumus atļauts uzglabāt tikai iepakotus izturīgā un drošā iepakojumā.

„**Ostu likums**” kā vienu no Ostas pārvaldes funkcijām ir noteicis kuģu atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas organizēšanu un kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāna ostā izstrādi. Saskaņā ar Ostu likumu viena no ostas maksām ir sanitārā maksa. Sanitārās maksas lielumu nosaka ostas pārvalde. Likums arī nosaka, kas ostas pārvalde norēķinās ar pakalpojumu sniedzējiem, kuri pieņem no kuģiem atkritumus un piesārņotos ūdeņus, saskaņā ar ostas pārvaldes un pakalpojumu sniedzēja savstarpēju vienošanos par attiecīgo pakalpojumu tarifiem. Līdz ar to osta var izmantot citu uzņēmumu pakalpojumus noteiktu funkciju veikšanai, kas atbilst esošajai situācijai Ventspils brīvastā kuģu radīto atkritumu pieņemšanas jomā.

„**Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likums**” nosaka, ka atbildība par kuģu radīto atkritumu pieņemšanas un apsaimniekošanas kontroli ostās ir Valsts vides dienestam. Likums ostas pārvaldei uzliek par pienākumu nodrošināt kuģu radīto atkritumu pieņemšanu, bet piestātnes operatoram – kuģu kravas radīto atkritumu pieņemšanu. Saskaņā ar likumu kuģa kapteinim jānodrošina, ka pirms kuģa izešanas no ostas kuģa un kuģa kravas radītie atkritumi tiek nodoti attiecīgās ostas atkritumu pieņemšanas iekārtās saskaņā ar starptautisko normatīvo aktu prasībām.

2022.gada 22.marta MK noteikumi Nr.193 „**Kuģu atkritumu pieņemšanas kārtība un kuģu atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtība**” nosaka kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas kārtību un kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtību. Saskaņā ar šiem noteikumiem komercsabiedrībām, kas nodarbojas ar kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanu un savākšanu ostās, katru ceturksni jāiesniedz Valsts vides dienestā pārskats par pieņemtajiem kuģu radītajiem atkritumiem. Šie noteikumi ietver praktiski visu starptautisko likumdošanas aktu prasības attiecībā uz kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanu ostā.

2012.gada 15.maija MK noteikumi Nr. 339 „**Noteikumi par ostu formalitātēm**” nosaka kārtību, kādā notiek ar kuģa ienākšanu ostā un izešanu no tās saistīto formalitāšu (tai skaitā ziņošanas par atkritumu nodošanu) kārtošana.

Uz kuģu radīto atkritumu apsaimniekotāju ostā attiecas vairāki citi normatīvie akti.

2. Apsaimniekojamo kuģu radīto atkritumu un kravas pārpalikumu veidi un apjomi, metodes atkritumu apjoma noteikšanai

Plāns darbojas Ventspils ostas teritorijā, kas noteiktas 2010. gada 26. janvāra Ministru kabineta noteikumos Nr.78 “Noteikumi par Ventspils ostas robežu noteikšanu”. Ventspils brīvosta atrodas Baltijas jūras austrumu krasta centrālā daļā (54°24`N;21°32`E). Ventspils brīvosta aizņem 1728 ha lielu teritoriju, tās darbību un iespējas raksturo tās termināļi un piestātnes. Ostā tiek nodrošināta kuģu apkalpošana pie 60 piestātnēm. Ventspils osta ir pazīstama kā starptautisks naftas, naftas produktu, minerālmēslu, amonjaka u.c. ķīmisko produktu, metālu, dzelzs sakausējumu, ogļu un kokmateriālu tranzīta centrs. VBP ir zemes nomas līgumi ar tās teritorijā esošajiem ostas uzņēmumiem, kā arī līgumi par piestātņu nomu. Ostā ir veikti rekonstrukcijas un modernizācijas darbi, tādēļ ostas transporta infrastruktūras, piestātņu, noliktavu un termināļu sniegtie pakalpojumi atbilst mūsdienu konkurences prasībām, vides aizsardzības un drošības prasībām. Liela brīva zemes teritorija var tikt izmantota jaunu ražotņu izveidošanai un darbībai brīvās zonas režīmā.

2.1. Pārkrāutās kravas Ventspils ostā

Kravu iedalījums: lejamkravas, beramkravas, ģenerālkravas.

Lejamkravas: Ventspils ostā lejamkravas pēc apjoma ir nozīmīgākais kravu veids. 2.1.tabulā apkopots lejamkravu apgrozījums Ventspils ostā laika periodā no 2020. līdz 2022. gadam.

Lejamkravu apgrozījums Ventspils brīvostā 2020.-2022.gadā (tūkstoši tonnu)

2.1. tabula

Lejamkravu veids	Kravu apgrozījums (tūkst.t)		
	2020.	2021.	2022.
Naftas produkti	7 842,0	5 513,3	6 253,1
Sašķidrināta gāze	258,0	263,3	126,9
Ķīmiskās kravas	140,0	117,5	222,8
Citas kravas	68,0	97,8	168,2
Kopā	8 308,0	5 991,9	6 771,0

Beramkravas: 2.2.tabulā apkopots beramkravu apgrozījums naftas un ķīmisko produktu pārkraušanas un uzglabāšanas termināļos Ventspils ostā laika periodā no 2020. līdz 2022.gadam.

Beramkravu apgrozījums Ventspils brīvostā 2020.-2022.gadā (tūkstoši tonnu)

2.2. tabula

Beramkravas veids	Kravu apgrozījums (tūkst.t)		
	2020.	2021.	2022.
Akmeņogles	523,0	612,8	3 183,3
Labība un tās produkti	415,0	566,0	373,6
Kūdra	38,0	57,0	18,9
Mīnerālmēsli	236,0	289,6	125,0
Celtniecības materiāli	31,0	30,8	99,0
Šķelda	194,0	342,5	253,0
Metāli	215,0	207,1	31,0
Rūda	0	0	843,6
Citas kravas	426,0	342,3	216,0
Kopā	2 078,0	2 448,1	5 143,4

Ģenerālkraavas: kravas konteineros, kokmateriāli un zāgmateriāli, dažādi metāli, pārtika. 2.3.tabulā apkopots ģenerālkraavu apgrozījums Ventspils ostā laika periodā no 2020. līdz 2022.gadam.

Ģenerālkraavu apgrozījums Ventspils brīvostā 2020.-2022.gadā (tūkstoši tonnu)

2.3. tabula

Ģenerālkraavu veids	Kravu apgrozījums (tūkst.t)		
	2020.	2021.	2022.
RO-RO	2 133,0	2 266,2	2 349,0
Kokmateriāli	380,0	366,7	434,4
Citas	4,0	8,5	48,6
Kopā	2 517,0	2 641,4	2 832,0

2.2. Ventspils brīvastā ienākošo kuģu skaits un tips

Ventspils brīvosta pēc kravu apgrozījuma ir otra lielākā no Latvijas ostām. Iepriekšējos gados ienākošo kuģu skaits ir mainīgs. Ienākošo kuģu flote galvenokārt sastāv no lejamkravu pārvadātājiem, kā arī sauskraavu un ģenerālo kravu pārvadātājiem. Ventspils osta nodrošina regulāru prāmju satiksmi. Pašlaik Ventspils brīvosta apkalpo regulāro prāmja līniju - Ventspils – Nīneshamna (Zviedrija) 12 reizes nedēļā.

Apkalpoto kuģu skaits un tips Ventspils brīvastā 2020.-2022.gadam

2.4. tabula

Kuģu veids	Kuģu skaits (gab)		
	2020.	2021.	2022.
Tankkuģi	387	303	279
Sauskravas kuģi	334	392	502
Kravas pasažieru kuģi	596	615	601
Kruīza kuģi	0	0	2
Kopā	1317	1310	1384

2.3. Kuģu radīto atkritumu veidi Ventspils brīvastā

Ventspils brīvastā ienākušo kuģu radīto atkritumu klasifikācija ietver visas MARPOL 73/78 Konvencijas pielikumos norādītās atkritumu grupas, kā arī pasīvi izzvejotos kuģu atkritumus. MARPOL VI pielikuma atkritumu pieņemšanu organizē pēc pasūtījuma saskaņojot ar kuģu aģentūrām.

Ventspils brīvostas teritorijā, esošās atkritumu pieņemšanas iekārtas var nodrošināt visu, GISIS sistēmā, norādīto kuģu atkritumu pieņemšanu.

Ostas pārvalde nodrošina kuģu atkritumu pieņemšanu, bet piestātnes operators — kuģu kravas radīto atkritumu pieņemšanu.

Kuģa radītie atkritumi: naftu saturoši nosēdumi, sateces ūdeņi, notekūdeņi, atkritumi (plastmasa, cepamā eļļa, pelni no atkritumu dedzināšanas krāsnīm, zvejas rīki, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi, u.c. atkritumi saskaņā ar MARPOL V pielikumu). Ar naftas produktiem piesārņotie cietie atkritumi.

Kuģu kravas nodalījumā radušies piesārņotie ūdeņi: tilpņu mazgāšanas ūdeņi, pirmsmazgāšanas ūdens, netīrais balasts.

Ar kravu saistītie atkritumi - visi materiāli, kurus uz kuģa izmanto kravas uzglabāšanai un apstrādei un kuri šīs darbības rezultātā kļūst par atkritumiem, tai skaitā balsti, paliktņi, apšuvuma un iepakojuma materiāli, papīrs, kartons, stieple un lenšu stiegrojums.

Kravas pārpalikumi - jebkuri kravas pārpalikumi kuģa kravas tilpnēs pēc izkraušanas un tīrīšanas procedūras pabeigšanas, iekraušanas vai izkraušanas pārpalikumi un noplūdes.

Ventspils brīvastā ienākošo kuģu atkritumu pieņemšanu un nodošanu licenzētām atkritumu apsaimniekošanas organizācijām saskaņā ar kuģa atkritumu paziņojumu organizē kuģu aģenti.

Naftu saturoši nosēdumi un sateces ūdeņi no mašīntelpām rodas uz visiem kuģiem, un šo piesārņoto ūdeņu, nosēdumu apjoms gadā ir atkarīgs no ostā ienākošo kuģu skaita, lieluma, vecuma un tā, cik ilgi kuģis ir bijis ceļā no iepriekšējās ostas.

Notekūdeņi (sadzīves, no tualetēm), saskaņā ar MARPOL 73/78 konvenciju (IV pielikums) lielākajai daļai kuģu ir iespēja likumīgi novadīt notekūdeņus jūrā 12 jūras jūdzes no krasta. Kuģi, atrodoties Ventspils brīvdostas akvatorijā, drīkst izmantot tikai tās tualetes, kurām ierīkotas slēgtās notekūdeņu uzkrāšanas tvertnes vai bioloģiskās attīrīšanas sistēmas. Brīvdostas akvatorijā aizliegts novadīt aiz borta piesārņotus ūdeņus. Piesārņoto ūdeņu atsūkņēšanas vārstiem jābūt aizvērtiem un aizzīmogotiem.

Cietie naftas produktus saturošie atkritumi ir naftas produktus saturošie slaukāmie atkritumi, degvielas un smērvielu pārpalikumi, kas rodas kuģa ekspluatācijas rezultātā.

Saskaņā ar Eiropas parlamenta un Padomes regulas (EK) Nr.1069/2009 un Komisijas regulā (EK) Nr.142/2011 noteikto, kuģu atkritumi no virtuvēm, it sevišķi, ja kuģis ienāk no trešās valsts, ir uzskatāmi par pirmās kategorijas materiālu (piemīt augstākais infekciju risks). Šādus atkritumus atļauts izvest licencētam atkritumu pārvadātājam uz licencētu atkritumu poligonu. Kravas nosūtītājs vai pieņēmējs nodrošina kravas pārpalikumu apsaimniekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Pirmsmazgāšanas ūdens rodas tikai no tankkuģiem, kas pārvadā tādas lejamkravas, kas norādītas MARPOL konvencijas II pielikumā un IBC kodeksā, kā kravas, spēju piesārņot jūras vidi. Ja kravas īpašības nosaka, ka jāveic pirmsmazgāšana, kuģis to izpilda pie piestātnes, un procedūras veikšanu apstiprina MARPOL konvencijas II pielikumā 16.noteikumā noteiktajā kārtībā. Atbilstoši, MARPOL konvencijas II pielikuma 16.noteikumam, mazgāšanas ūdeņi tiek nodoti ostas atkritumu pieņemšanas iekārtās.

Tvertņu, tilpņu un rūmju mazgāšanu kuģi veic, ja tiek mainīts pārvadātās kravas veids, vai to nosaka citas prasības.

Izolētais balasts ir balasta ūdens, kas iepildīts tankā, kas ir pilnībā izolēts no naftas kravas un degvielas sistēmas un kas ir paredzēts pastāvīgai balasta pārvadāšanai. Izolēto balastu var novadīt akvatorijā, jo pret to nav izvirzītas prasības attīrīšanai vai citādi tā apstrādei. MARPOL I pielikuma 1.noteikuma 18.p.

Kravu pārpalikumi ir jebkuru kravu materiālu atliekas (iekraušanas, izkraušanas pārpalikumi, noplūdes), kas paliek uz kuģa, kravas tilpnēs vai tvertnēs pēc kuģa izkraušanas un tīrīšanas. Kravu pārpalikumi ir uzskatāmi par atkritumiem.

2.4. Esošie un prognozējamie kuģu radīto atkritumu apjomi Ventspils brīvdostā

Ventspils brīvdostas pārvalde organizē kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu apsaimniekošanu, ņemot vērā ostā ienākošo kuģu tipu, izmērus un tilpumu, radīto atkritumu daudzumu un veidu. Ostas pārvalde aprēķina sanitāro maksu, kā arī normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos ir tiesīga to samazināt vai atbrīvot no tās. Gadījumos, kad to paredz normatīvie akti, ostas pārvalde par sanitārās maksas samazinājumu vai atbrīvojumu informē Valsts vides dienestu. Ventspils brīvdostas pārvalde kontrolē sanitārās maksas izmantošanu atbilstoši 22.03.2002. MK noteikumu Nr.193 „Kuģu atkritumu pieņemšanas kārtība un kuģu atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtība” noteiktajiem mērķiem, kā arī nodrošina iespēju ienākošā kuģa kapteinim vai

kuģa aģentam uzzināt tās lielumu, aprēķināšanas kārtību un izmantošanu. Ventspils ostā nav noteikti ierobežojumi daudzumam cik viens kuģis var nodot atkritumus sanitārās maksas ietvaros viena ostas apmeklējuma laikā.

Ventspils brīvostā darbojas starptautiski noteiktā „netiešās maksas” sistēma. Tas nozīmē, ka kuģi maksā sanitāro maksu neatkarīgi no tā, vai atkritumi un piesārņotie ūdeņi tiek vai netiek nodoti. Sanitārā maksa ietver visu veidu kuģa radītos atkritumus, tai skaitā pasīvi izzvejotos atkritumus, bet neietver kravas radītos atkritumus, tos nodod pietātnes operatoram saskaņā ar noteiktiem pakalpojumu tarifiem, kā arī neietver MARPOL VI pielikuma atkritumus, to nodošanu organizē caur kuģu aģentūrām un par tiem maksā pasūtītājs (kuģis). Izņēmums ir valsts dienesta kuģi, ostas flotes kuģi, mazie kuģi, izņemot zvejas kuģus un atpūtas kuģus, un liellaivas bez ekipāžas, šie kuģi par notekūdeņu un sateču ūdeņu nodošanu maksā saskaņā ar noteikto likmi, savukārt sausos atkritumus nodod pēc atkritumu apsaimniekotāja noteiktā tarifa. Atkritumu pieņemšanu no atpūtas kuģiem nodrošina jahtu ostas pārvaldītājs, atpūtas kuģi maksā netiešo maksu par atkritumu pieņemšanu atkarībā no jahtu ostā pavadīto diennakšu skaita.

Ar kuģu radīto atkritumu pieņemšanu Ventspils brīvostā nodarbojas vairāki licencēti uzņēmumi, ar kuriem Ventspils brīvostas pārvalde ir noslēgusi kopējās sadarbības līgumus par kuģu radīto atkritumu un atsevišķos gadījumos piesārņoto ūdeņu pieņemšanu un apsaimniekošanu Ventspils brīvostā. Savākto un apsaimniekoto atkritumu daudzums pēdējos trīs gados parādīts 2.5.tabulā.

Ventspils brīvostā savākie un apsaimniekotie kuģu radīto atkritumu apjomi (m³)

2.5. tabula

Atkritumu veids	Savākie un apsaimniekotie apjomi (m ³)		
	2020.	2021.	2022.
MARPOL 73/78 Pielikums I Naftas atkritumi (m ³)	4430,90	5400,02	7492,81
MARPOL73/78 Pielikums II Šķidrās kaitīgās vielas (m ³)	0,00	0,00	0,00
MARPOL73/78 Pielikums IV Notekūdeņi (m ³)	4988,30	10134,42	9916,20
MARPOL 73/78 Pielikums V Atkritumi (m ³)	1718,79	2157,97	3957,08
MARPOL 73/78 Pielikums VI Gaisa piesārņojums (m ³)	0,00	0,00	0,00
Kopā	11137,99	17692,41	21366,09

Apsaimniekoto atkritumu apjomi ir svārstīgi. Atkritumu daudzuma izmaiņas ir atkarīgas no kuģu satiksmes, kā arī ienākošo kuģu kravnesības attīstības Ventspils brīvostā. Apkalpoto kuģu skaita dinamika redzama 2.4.tabulā, bet kravas apgrozījuma dinamika par attiecīgo laika periodu Ventspils brīvostā apkopota 2.6. tabulā.

Ventspils brīvostas kravu apgrozījums (tūkstoši tonnu)

2.6. tabula

Kravas veids	Kravu apgrozījums (tūkstoši tonnu)		
	2020.	2021.	2022.
Lejamkravas	10,697	5991,9	6771,0
Beramkravas	6,834	2448,1	5143,4
Ģenerālās kravas	2,506	2641,4	2832,0
Kopā	20,037	11081,4	14746,4

Prognozējot ar naftas produktiem piesārņoto kravas tilpņu mazgāšanas ūdeņu apjomus, jāņem vērā, ka tankkuģu tvertņu mazgāšana var notikt gan kuģim atrodoties pie piestātnes, gan kuģa reisa laikā.

Ar ķīmiskām vielām (ne naftu) piesārņotos tanku mazgājamās ūdeņus (noteikti MARPOL 73/78 pielikumā II) apsaimnieko piestātnes operators, nododot tos licencētiem atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem.

Balasta ūdeņu apjoms un veids ir atkarīgs no kuģa skaita un no izolētā balasta tvertņu skaita. Baltijas jūrā kuģu tikai dubultkorpusu izolētā balasta tvertņu kuģi. Apjomi ir svārstīgi.

Ar naftas produktiem piesārņotie ūdeņi no mašīntelpām. Prognozējot naftas saturošo nosēdumu un sateču ūdeņu gada apjomus, kas rodas no kuģu mašīntelpām, jāņem vērā, ka to daudzums ir cieši saistīts ar kuģa vecumu. Plānojot, ka Ventspils brīvostu apmeklēs ar vien jaunākas konstrukcijas kuģi, nav paredzams būtisks šī veida piesārņoto ūdeņu apjoma pieaugums.

Notekūdeņi. Ņemot vērā to, ka lielākajai daļai kuģu ir likumīgas iespējas 12 jūras jūdzes no krasta novadīt MARPOL 73/78 konvencijas IV pielikuma notekūdeņus jūrā, šos notekūdeņus galvenokārt nodos tie kuģi, kas uzturēsies ostā ilgāku laiku.

Sadzīves atkritumi, MARPOL 73/78 konvencijas V pielikums. Pēdējos gados apjomi ir svārstīgi.

MARPOL VI pielikuma atkritumi, ir grūti prognozēt iespējamo atkritumu daudzumu.

3. Kuģu radīto atkritumu un kravas pārpalikumu pieņemšanas un apsaimniekošanas kārtība

Efektīvu atkritumu pieņemšanu un apsaimniekošanu nodrošina visu šajā plānā iesaistīto uzņēmumu un kuģu komandas koordinēta darbība.

3.1. Informācija par licencēto atkritumu pieņēmēju un apsaimniekotāju pieņemšanas un apsaimniekošanas iekārtām

AS „Ventbunkers”, Dzintaru iela 90, Ventspils, LV-3602, +371 63602501.

Apkalpo kuģus pie piestātnēm Nr.30.-33.

AS “Ventbunkers” pieņem ar naftas produktiem piesārņoto tankkuģu balasta ūdeņus, sateces ūdeņus, kravas tanku mazgājamās ūdeņus, kā arī nosēdumus no mašīntelpām. Attīrīšanas iekārtas ir AS „Ventbunkers” īpašums, attīrīšanas iekārtu maksimālā jauda ir 20 000 m³ diennaktī.

Maksimālais pieņemšanas ātrums no trim naftas muliņiem vienlaicīgi ir 3000 m³/h. Iekārtas spēj nodrošināt ūdeņu pieņemšanu ar dažādu piesārņojuma pakāpi. Attīrīšanas iekārtas atrodas AS „Ventbunkers” teritorijā, Dzintaru ielā 90, Ventspilī.

Attīrītie ūdeņi (ar naftas produktu saturu ne lielāku par 3 mg/l) pa cauruļvadu tiek izvadīti Baltijas jūrā. Ar naftas produktiem piesārņoto ūdeņu attīrīšanas process ir automatizēts un tā vadība notiek no centrālās vadības pults.

AS „Ventbunkers” pieņem ar naftas produktiem piesārņotus cietos atkritumus, uzglabā tos naftas sārņu uzkrājējbaceinos un nodod atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam, kurš saņēmis atbilstošu A vai B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju.

AS „Ventbunkers” pieņem visas MARPOL V pielikuma atkritumu kategorijas - sašķirotus cietos sadzīves atkritumus tieši no kuģiem pie piestātnēm Nr.30.,31.,32.,33., ievieto speciālos konteineros, organizē to nogādi uz Ventspils pilsētas atkritumu poligonu ar specializētu autotransportu.

SIA „VK Terminal services”, Dzintaru iela 66, Ventspils, LV-3602, +371 63663195.

Apkalpo kuģus pie piestātnēm Nr.34., 35a., 36.

Minētais uzņēmums pieņem visas MARPOL V pielikuma atkritumu kategorijas - kuģu radītos pārtikas, sadzīves un kuģu ekspluatācijā radītos atkritumus, ievieto konteineros un organizē to nodošanu PSIA “Ventspils labiekārtošanas kombinātam” un citiem specializētajiem uzņēmumiem.

Pašvaldības SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts”, Pils iela 12, Ventspils, LV-3601, +371 63622747. Apkalpo kuģus pie piestātnēm Nr.1.-28., 37., 50.-53.

Pašvaldības SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts” pieņem MARPOL V pielikuma atkritumu kategorijas - sašķirotus kuģu radītos pārtikas, sadzīves, plastmasas, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumus tieši no kuģiem un ar specializētu autotransportu nogādā tos uz Ventspils pilsētas atkritumu poligonu. Ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr.1069/2009 un Komisijas regulā (EK) Nr.142/2011 izvirzītās prasības, kas nosaka, ka pārtikas atkritumi, kas tiek pieņemti no kuģiem, kuru iepriekšējā apmeklējuma osta nav Eiropas kopienas osta, jānodala no citiem cietajiem atkritumiem un jāutilizē kā bīstamie atkritumi.

Pašvaldības SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts”, pēc iepriekšēja pasūtījuma, pieņem no kuģiem to ekspluatācijas laikā radušos bīstamos atkritumus (luminiscējošās lampas, baterijas, akumulatorus, u.c.). Uzņēmums ir saņēmis atļauju šo atkritumu apsaimniekošanai.

„Ventspils brīvostas pārvalde”, Jāņa iela 19, Ventspils, LV-3601, +371 63622586.

Apkalpo kuģus pie piestātnēm Nr.1.-28., 37., 50.-53., nepieciešamības gadījumā arī pie pārējām ostas piestātnēm.

MARPOL I ar naftu un naftas produktiem piesārņotus ūdeņus pie visām piestātnēm, ja tas nepieciešams, spēj pieņemt VBP piederošie PŪS “Užava” un “Venta”, kuru sūkņu sistēmas ar naftas produktiem piesārņotā ūdens (sateces, kravas tanku mazgājamo ūdeņu, nogulšņu) pieņemšanas jauda – 60 m³/h. Tehniski PŪS nodrošināti ar 8 uzglabāšanas tankiem ar kopējo tvertnu tilpumu 382m³, kā arī atsevišķu tvertni naftas produktu atkritumu smagām frakcijām – 26m³. Šie piesārņotie ūdeņi tiek uzglabāti PŪS tvertnēs līdz nodošanai uz AS “Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām pie piestātnēm Nr.31-32.

NAS uzdevums ir rūpēties par ostas akvatorijas tīrību, piesārņojuma ar naftas produktu atkritumiem savākšanu un uzglabāšanu līdz nodošanai. Uz katra no kuģiem piesārņoto ūdeņu glabāšanai ir 2 tvertnes ar kopējo tilpumu 20m³. Ja tvertnes piepildītas, savāktais naftas produktu atkritumu daudzums tiek pārsūknēts uz PŪS „Užava” vai „Venta” tvertnēm.

Tehniski „Užava” nodrošināta ar 80 m³ tvertni, bet „Venta” ar 60 m³ tvertni saimniecisko notekūdeņu uzglabāšanai. Vidējā pieņemšanas jauda 40 m³/h. Pēc notekūdeņu pieņemšanas PŪS dodas uz VBP pietātni Nr.40A, kur PŪS „Užava” un „Venta” veic tiešu notekūdeņu novadīšanu no kuģa uz pašvaldības kanalizācijas sistēmām.

Cietie sadzīves atkritumi, peldošie sadzīves atkritumi, kā arī meldri u.c., kuri tiek savākti apsekojot ostas akvatoriju, tiek uzglabāti NAS konteineros Valdemāra ielā 2 un ar pašvaldības SIA „Ventspils labiekārtošanas kombināts” specializētu autotransportu nogādāti uz Ventspils pilsētas atkritumu poligonu.

Pašvaldības SIA „Ūdeka”, Talsu iela 65, Ventspilī, LV-3602, +37163661495

Uzņēmums nepieciešamības gadījumā pieņem sadzīves notekūdeņus no PŪS „Užava” vai „Venta” pie 19. pietātnes un tālāk tos nogādā uz kolektoru, izmantojot savā rīcībā esošo tehniku. Pie 40A pietātnes veikta kuģu sadzīves notekūdeņu pieņemšanas punkta ierīkošana, kur PŪS „Užava” un „Venta” veic tiešu notekūdeņu novadīšanu no kuģa uz pašvaldības kanalizācijas sistēmām.

SIA „Lautus”, Gurnicas, Ķekava, Ķekavas pagasts, LV-2123, +371 67281246

Apkalpo kuģus pie pietātnēm Nr.1.-28., 37., 50.-53. nepieciešamības gadījumā arī pie pārējām ostas pietātnēm.

SIA „Lautus” pieņem MARPOL V ekspluatācijas atkritumus (t.sk. eļļainās lupatas, tukšas eļļas mucas, medikamenti ar nederīgu derīguma termiņu, klāju sateču dubļi) tieši no kuģiem, izved tos no Ventspils brīvostas teritorijas un nodrošina to tālāku utilizāciju ar specializētu transportu.

SIA „eSYS Pro”, Baznīcas iela 7-6, Rīga, +371 24889889

Apkalpo kuģus pie pietātnēm Nr.1.-28., 37., 50.-53. nepieciešamības gadījumā arī pie pārējām ostas pietātnēm.

SIA „eSYS Pro” pieņem MARPOL V atkritumus - cepamo eļļu, atkritumu dedzināmās krāsns pelnus, dzīvnieku kautķermeņus, zvejas rīkus, kravas pārpalikumus (nebīstami jūras videi), kravas pārpalikumus, (bīstami jūras videi) un pasīvi izzvejotos atkritumus.

SIA „eSYS Pro” pieņem MARPOL VI atkritumus – ozona slāni noārdošas vielas, izplūdes gāzu attīrīšanas atliekas.

SIA “GVF BIO”, “Lielniedras”, Jelgavas novads, LV-3031, +37129209724

Apkalpo kuģus pie pietātnes Nr.11, nepieciešamības gadījumā arī pie pārējām ostas pietātnēm.

SIA “GVF BIO” pieņem MARPOL II pielikumā noteiktos pirmsmazgāšanas un mazgāšanas ūdeņus, kas satur pārtikas (augu) eļļu pārpalikumus.

Ventspils ostas pietātņu kartē redzami pietātņu numuri, kas ļauj identificēt, pie kurām pietātnēm darbojas katrs no iepriekš minētajiem licencētajiem atkritumu pieņemšanas uzņēmumiem (5.pielikums).

3.2. Sadarbība starp ostā ienākošajiem kuģiem, atkritumu pieņēmēju, piestātņu un terminālu lietotājiem un citām ieinteresētajām pusēm

Kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāna īstenošanā iesaistīti:

- Ventspils brīvostas pārvalde - nodrošina atkritumu apsaimniekošanas sistēmas funkcionēšanu ostā, atbildīga par plāna izpildi;
- Kuģu pārstāvji - aizpilda paziņojumu par atkritumu nodošanu un nosūta to savam aģentam. Nodod kuģu un kravas radītos atkritumus;
- Kuģa aģents - pārstāvētajam kuģim elektroniski nacionālajā SKLOIS sistēmā iesniedz paziņojumu par atkritumu nodošanu un informē atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, organizē pārstāvētā kuģa radīto atkritumu nodošanu, nodrošinot komunikāciju starp atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu un kuģi, kā arī ar citām ieinteresētajām pusēm;
- Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumi - nodrošina atkritumu un piesārņoto ūdeņu savākšanu no kuģiem un attīrīšanu, aizpilda atkritumu nodošanas kvīti (1.pielikums) par kuģa radīto atkritumu pieņemšanu, kā arī kuģu atkritumu pieņemšanas kvīti un ceturkšņa pārskatu par kuģu radīto atkritumu pieņemšanu nosūtīšanu VVD Zvejas kontroles departamentam un VBP;
- VVD Zvejas kontroles departaments - kontrolē ostas kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāna ievērošanu, tā atbilstību Latvijas un starptautiskajiem normatīvajiem aktiem. Pārbauda ceturkšņa atskaites par kuģu radīto atkritumu pieņemšanu un SKLOIS sistēmā ievadīto informāciju;
- VVD Kurzemes reģionālā vides pārvalde - kontrolē normatīvo aktu prasību ievērošanu attiecībā uz kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanu un attīrīšanu;
- Pārtikas un veterinārā dienesta robežinspekcija - uzrauga, kā tiek apsaimniekoti blakusprodukti (pirmās kategorijas materiāls) no ienākošajiem kuģiem.

Ventspils brīvostas pārvalde organizē kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu apsaimniekošanu, ņemot vērā ostā ienākošo kuģu tipu, izmēru un tilpumu, radīto atkritumu daudzumu un veidu. Kuģu radītos atkritumus, piesārņotos ūdeņus un kravas pārpalikumus pieņem un turpmāk apsaimnieko ostas pārvalde vai komercsabiedrības (kravas nosūtītājs vai saņēmējs). Kuģu aģents ir starpnieks, kas pārstāv kuģa intereses un seko līdzī, lai kuģis izpilda katrā ostā pastāvošās prasības. Tieši kuģa aģents uztur kontaktus ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem, precizējot atkritumu nodošanas apstākļus.

Ventspils brīvostas pārvalde aprēķina sanitāro maksu, kā arī ir tiesīga to samazināt vai atsevišķu kuģu tipus atbrīvot no tās vispār, par to informējot VVD Zvejas kontroles departamentu. Ventspils brīvostas pārvalde nodrošina iespēju kuģa atbildīgajām personām uzzināt sanitārās maksas lielumu, aprēķināšanas kārtību un izmantošanu. Brīvostas pārvalde nepieciešamības gadījumā ir atbildīga par plāna pārskatīšanu un atjaunošanu, kā arī jauna plāna izstrādāšanu reizi 5 gados un aktualizētās informācijas izplatīšanu visām iesaistītajām pusēm. Ventspils brīvostas pārvaldei ir tiesības kontrolēt atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu darbības atbilstību noslēgtajiem sadarbības līgumiem.

VVD Zvejas kontroles departaments apkopo informāciju par kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanu Latvijas ostās un reizi gadā informē Eiropas Komisiju.

3.3. Atkritumu nodošanas kārtība

Pirms kuģa ienākšanas ostā šī kuģa aģents, bet, ja tāda nav, kuģošanas kompānija vai kuģa kapteinis paziņojumu par kuģa atkritumu nodošanu veic elektroniski SKLOIS sistēmā. Saskaņā ar SKLOIS iesniegtajiem paziņojumiem, kuģa aģents, atbilstoši norādītajiem plānotajiem nododamajiem apjomiem, organizē atkritumu savākšanu.

Kuģa aģents informē atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumus par nepieciešamību pieņemt kuģa radītos atkritumus, nosūtot informāciju elektroniski vai paziņojot telefoniski. Pieteikumā norāda kuģa nosaukumu, piestātņi, pie kuras atradīsies kuģis, izpildes datumu un vienojas par pakalpojuma sniegšanas laiku, atkritumu daudzumu un veidu, aģenta kompānijas nosaukumu un kontaktālrūni.

Lai nodrošinātu kuģu šķidro atkritumu pieņemšanu, pieņemšanas iekārtām un kuģu aprīkojumam jāatbilst Helcom Rekomendāciju 10/7 un MARPOL 73/78 konvencijas I pielikuma un IV pielikuma prasībām.

Sadzīves atkritumus sašķīrotā veidā nodod atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem iesaiņojot maisos. Ja uz piestātnes ir pieejami konteineri šķīrotajiem atkritumiem, atkritumus izvieto šajos konteineros. Par konteineros izvietoto atkritumu veidu un daudzumu termināla operators informē atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu.

Ventspils brīvastā kuģiem ir aizliegts novadīt jebkādus atkritumus akvatorijā, kā arī sadedzināt tos uz kuģiem.

Pieņemot kuģu radītos atkritumus, atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma operators aizpilda atkritumu nodošanas kvīti (1.pielikums).

Atkritumu nodošana pie ostas termināliem skatīties 2.7.tabulā.

Atkritumu nodošana pie termināliem Ventspils ostā

2.7.tabula

Nr.p.k.	Uzņēmums	Piestātnes Nr.	Atkritumu veids
1.	AS „Ventbunkers”	30.-33.	Balasta ūdeņi, sateces ūdeņi, tanku mazgājamie ūdeņi.
2.	SIA „VK Terminal services”	34., 35A., 36	Kuģu radītie pārtikas, sadzīves un kuģu ekspluatācijā radušies atkritumi.
3.	P SIA „Labiekārtošanas kombināts”	1.-33., 37., 50.-53	Kuģu radītie pārtikas, plastmasas, sadzīves atkritumi, elektriskie un elektroniskie atkritumi.
4.	Ventspils brīvastas pārvalde	1.-29., 37., 50.-53	Balasta ūdeņi, sateces ūdeņi, tanku mazgājamie ūdeņi, notekūdeņi, naftu saturoši nosēdumi.
5.	P SIA „Ūdeka”	40A.	Notekūdeņi.
6.	SIA „Lautus”	1.-33., 37., 50.-53	Ekspluatācijas atkritumi (t.sk. eļļainās lupatas, tukšas eļļas mucas, medikamenti ar nederīgu derīguma termiņu, klāju sateču dubļi)
7.	SIA „eSYS Pro”	1.-33., 37., 50.-53	Cepamā eļļa, atkritumu dedzināmās krāsns pelni, dzīvnieku kautķermeņi, zvejas rīki, kravas pārpalikumi (nebīstami jūras videi), kravas pārpalikumi (bīstami jūras videi), pasīvi

Nr.p.k.	Uzņēmums	Piestātnes Nr.	Atkritumu veids
			izzvejotie atkritumi, ozona slāni noārdošas vielas, izplūdes gāzu attīrīšanas atliekas.
8.	SIA „GVF BIO”	11.	Mazgāšanas ūdeņi, kas satur pārtikas (augu) eļļu pārpalikumus

3.4. Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas iekārtas un aprīkojums

Naftu saturošos kuģu radītos notekūdeņus un tilpņu mazgāšanas ūdeņus Ventspils brīvdostas pārvalde savāc ar piesārņoto ūdeņu savācēju kuģiem un nogādā uz AS „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām. Piesārņotos ūdeņus kuģis padod ar savu sūkni, izmantojot speciāli šim mērķim paredzētus lokanos cauruļvadus. Cauruļvadi un cauruļvadu savienojumi, pa kuriem pārsūknē piesārņotos ūdeņus, atbilst MARPOL 73/78 I pielikuma un IV pielikuma prasībām.

Piesārņoto ūdeņu savākšanu Ventspils brīvdostas pārvalde veic ar piesārņoto ūdeņu savācēju kuģiem „Užava” un „Venta” (ietilpība – 766 m³).

Tankkuģu balasta, kravas tanku mazgāšanas un mašīntelpu sateču (bilžu) ūdeņu pieņemšana tiek veikta AS „Ventbunkers” apsaimniekotajā teritorijā, Dzintaru ielā 90. Piesārņotie ūdeņi no tankkuģiem pa muliņu cauruļvadiem tiek padoti uz attīrīšanas iekārtām un pieņemti vienā no trim buferu rezervuāriem, kas atrodas teritorijas austrumu daļā pie 4.naftas produktu rezervuāru parka. Maksimālais pieņemšanas ātrums no četrām piestātnēm, diviem muliņiem vienlaicīgi ir 600 m³/stundā. Pašlaik uzņēmums spēj pieņemt līdz 20 000 m³ ar naftu un tās produktiem piesārņotu ūdeņu diennaktī. Pēc attīrīšanas ūdens tiek novadīts Baltijas jūrā (aptuveni 450 metru attālumā no krasta un 20 metru attālumā no muliņa).

Avārijas gadījumos pie naftas produktu noplūdes ūdeņos, piesārņojumu savāc ar Ventspils brīvdostas pārvaldes Naftas atkritumu savācēju kuģiem „Rinda” un „Svēte” (ietilpība – 20 m³ katrs). Informāciju par naftas piesārņojuma vietu dežurējošo NAS komandu kapteiņi saņem no Ostas kontroles dienesta.

Ekspluatācijas atkritumus (t.sk. eļļainās lupatas, tukšas eļļas mucas, medikamenti ar nederīgu derīguma termiņu, klāju sateču dubļi) pieņem SIA „Lautus” ar automašīnām.

VBP pie 40A piestātnes veica kuģu sadzīves notekūdeņu pieņemšanas punkta ierīkošana, kur PŪS „Užava” un „Venta” veic tiešu notekūdeņu novadīšanu no kuģa uz pašvaldības kanalizācijas sistēmām. Pašvaldības SIA „Ūdeka” nepieciešamības gadījumā arī var pieņemt sadzīves notekūdeņus no PŪS „Užava” vai „Venta” izmantojot vakummašīnu.

SIA “eSYS Pro” pieņem cepamo eļļu, atkritumu dedzināmās krāsns pelnus, dzīvnieku kautķermeņus, zvejas rīkus, kravas pārpalikumus (nebīstami jūras videi), kravas pārpalikumus (bīstami jūras videi), ozona slāni noārdošas vielas, izplūdes gāzu attīrīšanas atliekas.

SIA “GVF BIO” veic pirmsmazgāšanas un mazgāšanas ūdeņu pieņemšanu, kas satur pārtikas eļļu pārpalikumus izmantojot autocisternu ar ietilpību 30 m³.

Kuģu radītos pārtikas, sadzīves, plastmasas, elektriskos un elektroniskos atkritumus savāc ar Pašvaldības SIA „Labiekārtošanas kombināts” autotransportu, kas saņemot pieteikumu par sadzīves atkritumu savākšanas nepieciešamību no kuģa aģenta, dodas uz konkrēto piestātni. Atkritumi no kuģiem tiek pieņemti sašķīrotā veidā. Uz piestātnēm ir pieejami konteineri, atkritumus izvieto šajos konteineros.

SIA "VK terminal services" organizē kuģu radīto sadzīves un ekspluatācijas laikā radušos atkritumu pieņemšanu un nodošanu specializētajiem uzņēmumiem.

Kravas nosūtītājs vai pieņēmējs nodrošina kravas pārpalikumu apsaimniekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, piesaistot licencētus uzņēmumus.

Ņemot vērā SKLOIS pieejamo informāciju ir iespējams noteikt un prognozēt atkritumu pieņemšanas iekārtu noslogojuma patiesos apmērus.

3.5. Atkritumu attīrīšanas iekārtu raksturojums

AS "Ventbunkers" darbojas attīrīšanas iekārtas tankkuģu balasta, mašintelpu sateču un kravas tanku mazgāšanas ūdeņu, kā arī ar naftas produktiem piesārņotu rūpniecisko ūdeņu attīrīšanai. Projektētā attīrīšanas iekārtu jauda ir 6 miljoni kubikmetru gadā. Attīrīšanas iekārtu tips: mehāniskā, fizikāli ķīmiskā sorbcija.

Attīrīšanas iekārtu tehnoloģiskā procesa etapi:

- piesārņoto ūdeņu pieņemšana pa cauruļvadiem;
- piesārņoto ūdeņu mehāniskā nostādināšana;
- ūdens frakcijas attīrīšana (flotācija);
- ūdens filtrēšana (absorbcija);
- nofiltrētā ūdens izvadīšana jūrā;
- atdalītās naftas produkta novadīšana no nostādināšanas rezervuāriem un flotatoriem;
- naftas produkta pārsūkņēšana uz dehidratoriem un sadalīšanas rezervuāriem;
- nogulšņu savākšana;
- filtru mazgāšana.

Novadīšanas režīms

Neattīrītie piesārņotie ūdeņi tiek uzkrāti trīs rezervuāros ($3 \times 10000 \text{ m}^3$). Vienā attīrīšanas iekārtu darba ciklā tiek attīrīts vienā rezervuārā uzkrātais piesārņoto ūdeņu daudzums, apmēram $7000 - 7500 \text{ m}^3$ (rezervuāri netiek piepildīti pilnībā paliek netīrais ūdeņu apakšējais slānis). Tehnoloģiskās plūsmas ātrums, izmantojot trīs flotatorus no četriem, ir līdz $300 \text{ m}^3/\text{h}$. Jāatzīmē, ka katra flotatora projektētā jauda ir $600 \text{ m}^3/\text{h}$. Attīrīto ūdeņu novadīšanas režīms ir nevienmērīgs. Attīrīto ūdeņu novadīšana vidē tiek veikta apmēram 2 diennaktis nedēļā. Attīrīto ūdeņu kvalitāte tiek regulāri kontrolēta pēc vispārpieņemtiem rādītājiem.

3.5.1. Atkritumu attīrīšanas iekārtu noslogojuma patiesā apmēra noteikšanas metode

Pieņemot piesārņotos ūdeņus operators aizpilda kuģu radīto atkritumu pieņemšanas kvīti (1.pielikums). Tādējādi ir zināmi piesārņoto ūdeņu no kuģiem pieņemšanas apjomi. AS „Ventbunkers” uzskaita visus pieņemtos piesārņotos ūdeņus, tādēļ ir zināmi kopējie piesārņoto ūdeņu pieņemšanas apjomi.

Attīrīšanas iekārtu esošā jauda ir $300\,000 \text{ m}^3$ gadā. Pēdējo gadu laikā attīrīšanas iekārtās no kuģiem tiek savākti un attīrīti vidēji ap $25\,000 \text{ m}^3$ ar naftas produktiem piesārņotu ūdeņu, bet kopējais attīrīto notekūdeņu vidējais apjoms gada laikā sasniedz $190\,000 \text{ m}^3$. Projektā paredzētie notekūdeņu apjomi netiek sasniegti. Ņemot vērā ienākošo notekūdeņu apjomu, iekārtu noslodze vērtējama kā 50%. Maksimāli iespējamā iekārtas jauda ir augstāka.

3.6. Atkritumu priekšapstrāde un tam nepieciešamais aprīkojums

Atkritumi Ventspils brīvostas teritorijā netiek uzglabāti, pēc to savākšanas uzreiz tiek nogādāti uz attiecīgajām attīrīšanas iekārtām vai noglabāšanas vietām.

Naftas produktu saturošie atkritumi no kuģiem tiek savākti un tālāk novirzīti uz AS "Ventbunkers" rūpniecisko notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.

Piesārņoto ūdeņu attīrīšanas procesā, procesa gaitā tiek atdalīti un apstrādāti naftas produkti, kuri tiek reģenerēti (izbeigts bīstamo atkritumu statuss, atbilstoši procedūrām) un pārdoti. Pēc pieņemšanas – nostādināšanas rezervuāriem, flotatoriem – nostādinātājiem un dehidratācijas rezervuāriem, sadalīšanas rezervuārā nonāk nafta, kas tiek pakāpeniski uzkrāta līdz rezervuāra augšējam darba līmenim un šai laikā temperatūra tiek turēta 75-80°C robežās. Naftas produkti ir gatavi realizācijai ja:

- ūdens saturs ir ne vairāk kā 1,0 %;
- mehāniskie piemaisījumi ne vairāk kā 0,5 %;
- sāļu saturs ne vairāk kā 300 mg/l.

Tāpat attīrīšanas procesā veidojas attīrīšanas nosēdumi, piesārņoto ūdeņu apstrādes tehnoloģisko procesu blakusprodukti un nogulsnes (naftas produktu sārņi). Šie naftas produktu sārņi tiek uzkrāti izbetonētā tvertnē (slēgtā nogulšņu uzkrājējbaseinā). AS "Ventbunkers" naftas produktu sārņus nodod licenzētam atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam, kas veic šo atkritumu transportēšanu un utilizāciju.

Sadzīves atkritumi tiek sašķiroti uz kuģa to rašanās brīdī. Pašvaldības SIA „Labiekārtošanas kombināts” no kuģiem savāktos sadzīves atkritumus nodod atkritumu poligonā „Pentuļi”.

3.7. Atkritumu apstrāde un apglabāšana

No kuģiem savāktos atkritumus Pašvaldības SIA „Labiekārtošanas kombināts” nogādā atkritumu poligonā „Pentuļi”.

Savāktos notekūdeņus nogādā SIA „Ūdeka” bioloģiskajās attīrīšanas iekārtās. Pēc attīrīšanas ūdeni izvada Baltijas jūrā. Notekūdeņu attīrīšanas kompleksa izvads atrodas aptuveni vienas jūras jūdzes attālumā no Ventas ietekas jūrā un 8-9 m dziļumā.

Netīrie balasta ūdeņi, tilpņu mazgāšanas ūdeņi un sateces ūdeņi no kuģu mašīntelpām tiek nogādāti uz AS „Ventbunkers” ar naftas produktiem piesārņoto ūdeņu attīrīšanas iekārtām. No netīrumiem atdalītos naftas produktus, pēc bīstamo atkritumu statusa izbeigšanas, pārdod.

4. Informācijas aprites kārtība

4.1. Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas un apsaimniekošanas uzskaites kārtība, kā arī pārskatu sagatavošanas un informācijas aprites kārtība

Pirms kuģa ienākšanas ostā šī kuģa aģents, bet, ja tāda nav, kuģošanas kompānija vai kuģa kapteinis paziņojumu par kuģa atkritumu nodošanu veic elektroniski nacionālajā kuģu satiksmes uzraudzības un informācijas datu apmaiņas sistēmā (SKLOIS). Paziņojumu par atkritumu nodošanu iesniedz: vismaz 24 stundas pirms kuģa ienākšanas ostā; ja reisa ilgums ir mazāks par 24 stundām –

ne vēlāk, kā kuģim izejot no iepriekšējās ostas, ja nākamā osta nav zināma vai tā mainās reisa laikā – tiklīdz šī informācija ir zināma. Ja no brīža, kad iesniegts paziņojums par atkritumu nodošanu, līdz kuģa ienākšanai ostā pie pirmās pietātnes paziņotajā informācijā ir notikušas izmaiņas, kuģa aģents, bet, ja tāda nav, kuģošanas kompānija vai kuģa kapteinis paziņojumu iesniedz atkārtoti.

Kuģa aģents sagatavo pieteikumu atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu dispečeriem un PŪS kapteinim par atkritumu pieņemšanas vietu, laiku un daudzumu. PŪS pieņemtie kuģu radītie atkritumu tiek nodoti AS „Ventbunkers” vai PSIA „Ūdeka” atkarībā no pieņemto atkritumu veida.

Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumi saņemot pieteikumu par atkritumu savākšanas nepieciešamību no kuģa aģenta, nepieciešamajā laikā norīko attiecīgo atkritumu pieņemšanas tehniku uz konkrēto pietātni. Pieņemot kuģu atkritumus un piesārņotos ūdeņus, atkritumu pieņemšanas iekārtu operators vai kuģu atkritumu apsaimniekotājs, aizpilda atkritumu nodošanas kvīti (1.pielikums). Līdz kuģu atkritumu pieņemšanas elektroniskās sistēmas darbības sākumam, kuģu atkritumu uzskaites kārtība notiek atbilstoši šīs sadaļas un 2022.gada 22.marta MK noteikumu Nr. 193. “Kuģu atkritumu pieņemšanas kārtība un kuģu atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtība” nosacījumiem.

Kuģa kapteinis nodrošina, lai kuģa atkritumu reģistrācijas žurnālā, naftas operāciju žurnālā vai kravas operāciju žurnālā tiek veikti ieraksti par kuģu radīto atkritumu un kravas pārpalikumu nodošanu ostā saskaņā ar MARPOL73/78 prasībām.

Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumi Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas kvīti pirms kuģa izešanas no ostas elektroniski nosūta VVD Zvejas kontroles departaments.

Ventspils brīvostas pārvalde atskaitās par visiem Ventspils ostā no kuģiem savāktajiem atkritumu veidiem un apjomiem VVD Zvejas kontroles departamentam katru ceturksni, aizpildot pārskatu (2.pielikums). VVD Zvejas kontroles departaments apkopo informāciju par kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanu Latvijas ostās.

4.2. Kārtība, kādā ziņo par atkritumu pieņemšanas iekārtu neatbilstību

Šajā plānā ir noteikts, kādus atkritumus pieņem Ventspils ostas atkritumu pieņemšanas iekārtas. Ja kuģa kapteinis konstatē Ventspils ostas pieņemšanas iekārtu neatbilstību, viņš aizpilda ziņojuma veidlapu par kuģu radīto atkritumu pieņemšanas iekārtu neatbilstību (4.pielikums) un iesniedz sava kuģa karoga valsts kompetentajai institūcijai vai LV VVD Zvejas kontroles departamentā un Ventspils brīvostas pārvaldei.

Ja VVD no citas karoga valsts kuģa kompetentās institūcijas vai kuģa kapteiņa saņem ziņojumu par ostas atkritumu pieņemšanas iekārtu neatbilstību Ventspils ostā, tā veic izmeklēšanu par pieņemšanas iekārtu neatbilstību un par izmeklēšanas rezultātiem informē kuģa karoga valsts kompetento institūciju.

Ja Latvijas karoga kuģa kapteinis konstatē ārvalsts ostas atkritumu pieņemšanas iekārtu neatbilstību, viņš aizpilda ziņojuma veidlapu par ostas atkritumu pieņemšanas iekārtu neatbilstību (4.pielikums) un iesniedz to valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Latvijas Jūras administrācija" (turpmāk – Latvijas Jūras administrācija). Latvijas Jūras administrācija, izmantojot veidlapas un procedūras, kas noteiktas Starptautiskās Jūrniecības organizācijas vadlīnijās ostas pieņemšanas iekārtu nodrošinātājiem un lietotājiem, par konstatēto ostas atkritumu pieņemšanas iekārtu

neatbilstību nekavējoties ziņo ostas valsts kompetentajai institūcijai un Starptautiskajai Jūrniecības organizācijai.

5. Izmaksu aprēķins un samaksas kārtība

5.1. Samaksa par kuģu radīto atkritumu pieņemšanu

Ventspils ostā ir divu kategoriju kuģi: kuģi, kas nemaksā netiešo maksu par atkritumu pieņemšanu, un kuģi, kas maksā netiešo maksu par atkritumu pieņemšanu:

- Netiešo maksu par atkritumu pieņemšanu nepiemēro valsts dienestu, ostas flotes, mazajiem kuģiem, izņemot zvejas kuģus un atpūtas kuģus, kā arī liellaivām bez ekipāžas. Minētie kuģi maksā tiešo maksu par visa veida atkritumu pieņemšanu atkarībā no nodotā atkritumu apjoma;
- Pārējie kuģi (tai skatā jahtas un zvejas kuģi) maksā netiešo maksu – sanitāro maksu par sateču ūdeņu, notekūdeņu, sadzīves atkritumu un pasīvi izzejoto atkritumu pieņemšanu. Sanitāro maksu aprēķina par ostas apmeklējumu atkarībā no kuģu bruto tonnāžas un ostā pavadītā laika (diennaktis). Savukārt tiešo maksu šīs kategorijas kuģi maksā par piesārņoto balasta un kravas tanku mazgājamo ūdeņu pieņemšanu. Atkritumu pieņemšanu no atpūtas kuģiem nodrošina jahtu ostas pārvaldītājs, atpūtas kuģi maksā netiešo maksu par atkritumu pieņemšanu atkarībā no jahtu ostā pavadīto diennakšu skaita.

Ienākumus no netiešās maksas – sanitārām maksas saņem Ventspils brīvostas pārvalde, un no minētajiem ieņēmumiem tiek segti 95% no Brīvostas pārvaldes tiešajām atkritumu pieņemšanas izmaksām. Tiešās atkritumu pieņemšanas izmaksas veido:

- Ventspils brīvostas pārvaldes tiešās izmaksas par piesārņoto ūdeņu pieņemšanu ar Ventspils brīvostas pārvaldes piederošajiem specializētajiem kuģiem;
- Ventspils brīvostas pārvaldes tiešās izmaksas par piesārņoto ūdeņu un cieto atkritumu nodošanu citu pakalpojumu sniedzēju atkritumu pieņemšanas iekārtās.

Sanitārā maksa un pakalpojumu maksu robežlīmeņi ir noteikti "Ventspils brīvostas maksas", kuras sagatavo Ventspils brīvostas pārvalde un apstiprina Ventspils brīvostas valde. Apstiprinātās Ventspils ostas maksas, kā arī Ventspils ostu maksu grozījumi, tiek publicēti oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" un Ventspils brīvostas pārvaldes tīmekļa vietnē www.portofventspils.lv.

5.2. Atkritumu apsaimniekošanas izmaksas krastā

No iekasētās sanitārās maksas tiek segtas visas ar kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanu saistītās izmaksas.

Atkritumu apsaimniekošanas izmaksas krastā veido sekojošas galvenās pozīcijas:

- Atkritumu pieņemšana un apsaimniekošana;
- Atkritumu pieņemšanas iekārtu ekspluatācija;
- Atkritumu pieņemšanas iekārtu remontam un apkopei;
- Ieguldījumiem stacionārajās un pārvietojamās atkritumu pieņemšanas iekārtās.

Atkritumu pieņemšanas un apsaimniekošanas izmaksas ietver atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu diennakts gatavību pieņemt no kuģiem atkritumus un piesārņotos ūdeņus, to attīrīšanu

attīrīšanas iekārtās un atsevišķu atkritumu veidu nodošanu attīrīšanai vai apglabāšanai apakšuzņēmējiem.

Atkritumu pieņemšanas un attīrīšanas iekārtu ekspluatācija izmaksas ietver ar transportlīdzekļu un attīrīšanas iekārtu uzturēšanu un apkopi saistītās izmaksas, kā arī apkalpojošā personāla izmaksas.

Maksu par kuģim sniegtajiem pakalpojumiem, tai skaitā, sanitāro maksu iekasē kuģa aģents, atspoguļojot tās lielumu kuģa rēķinā un pārskaitot sanitāro maksu 100% apmērā Ventspils brīvostas pārvaldei.

6. Atbildīgās personas par atkritumu plāna ieviešanu uz izpildi

6.1. Plāna ieviešana un papildināšana

Ventspils brīvostas pārvalde izstrādā kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu saskaņā 2022. gada 22. marta Ministru kabineta noteikumu Nr. 193 "Kuģu atkritumu pieņemšanas kārtība un kuģu atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtība" prasībām, piecu gadu periodam. Plānu saskaņo VVD un to apstiprina Ventspils brīvostas valde.

Kuģa atkritumu apsaimniekošanas plāns pirms apstiprināšanas elektroniski tiek nosūtīts visām plānā iesaistītajām pusēm (kuģu aģentiem, terminālu operatoriem, atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem, VVD). Visām iesaistītajām pusēm ir tiesības iesūtīt ierosinājumus kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāna uzlabošanai. Ventspils brīvostas pārvalde šos ierosinājumus izskata un sniedz atbildi ierosinājuma iesniedzējam par priekšlikuma iekļaušanu vai neiekļaušanu plānā. Akceptētie ierosinājumi tiek iekļauti plānā. Par labojumiem plānā tiek informētas visas plāna realizācijā iesaistītās puses.

Ja plāna darbības periodā rodas būtiskas izmaiņas, plāns tiek atjaunots. Par plāna ieviešanu un atjaunošanu Ventspils brīvostas pārvaldē ir atbildīgs Vides uzraudzības nodaļas vadītājs.

Par jauna plāna apstiprināšanu Ventspils brīvostas pārvalde informē plāna realizācijā iesaistītās puses. Plāns ir publicēts VBP mājas lapā www.portofventspils.lv

6.2. Plāna ievērošanas kontrole

Kuģu radīto atkritumu obligāto nodošanu pirms kuģis atstāj ostu kontrolē VVD. VVD pārbauda kuģus, kuri nav aizpildījuši kuģu atkritumu ziņojumu, vai par kuriem ir saņemta informācija, ka tie nav ievērojuši citas prasības.

Ja kuģis izbraucis jūrā nenododot Ventspils ostā kuģu radītos atkritumus vai kravu pārpalikumus, atbilstoši MK noteikumu prasībām, VVD KRVP PKD JPS informē par to ostas kapteini vai ostas pārvaldi nākamajā ostā, kurā kuģis paredzējis piestāt.

Savas kompetences ietvaros plānā noteikto prasību izpildi kontrolē Ventspils brīvostas pārvaldes atbildīgie darbinieki.

6.3. Organizāciju un personu kontaktinformācija, kas atbildīgas par plāna ieviešanu un izpildi

- **VBP Ostas kontroles dienests:**
tel: 63622669
- **Vides uzraudzības nodaļas vadītāja:**
tel: 63602312
- **AS „Ventbunkers” dispečers:**
tel: 63602457
- **SIA „Ventspils nafta” termināls” dispečers:**
tel: 63660506
- **SIA „VK Terminal services” dispečers:**
tel: 63663128
- **Pašvaldības SIA „Ventspils labiekārtošanas kombināts”:**
tel: 63626920
- **SIA “Lautus”**
tel: 29217740
- **SIA “eSYS Pro”**
tel: 26524027
- **VVD KRVP PKD JPS:**
tel: 67408164
- **VVD Zvejas kontroles departaments:**
tel: 28648214
pasts@vvd.gov.lv
janis.urtans@vvd.gov.lv
- **PŪS „Užava”, „Venta”:**
tel: 26558802
UĪV: 9., 16. kanāls
- **NAS:**
tel: 63628292; 29161007
UĪV: 9., 16. Kanāls